

DIÁKKÖREINKRŐL JELENTJÜK

A JOGTÖRTÉNETI DIÁKKÖR

Diákkörünk ismertetésénél először arra a különleges helyzetre kell rámutatnunk, hogy a jogi karon a jogtörténeti tantárgyakat csak első évben tanuljuk, így tagjaink túlnyomó többsége elsős. A munkaterv összeállításánál erre az összetételre kell elsősorban figyelemmel lennünk, hiszen a diákköri tagok döntő többsége még az alapul szolgáló anyagot sem sajátította el, és a jelentkezők közül igen kevesen vannak, akik korábban, a középiskolában önálló kutatásokat végeztek, tehát a megfelelő kutatási módszer is hiányzik.

Évenként igen nagy azoknak a száma, akik más diákkörökbe mennek, de a tapasztalatok szerint az a felsőéves, aki itt munkát vállal, becsülettel helytáll.

A diákkör rövid történetére visszatekintve látjuk, hogy a hatvanas évek közepéig ez a szervezet igen laza csoportosulás volt. Ezidőtől kezdve vált folyamatosná működése, és komolyabb eredményeket is ettől kezdve értünk el. Néhány igen sikeres szakkolgozat a társkarok részéről is elismerést kapott. Ilyen volt pl. Gyügyei Klára: A centralisták politikai és jogi nézeteiről; Eke Ágnes: A közteherviselés; Marsal Gyöngyi: Széchenyi politikai és jogi nézeteiről című dolgozata.

A jelenlegi taglétszám 24 fő, ebből 18 elsőéves. Az összetételből eredő sajátosságoknak megfelelően a tanév első felében, a tananyaggal lehetőleg párhuzamosan, azt kiegészítő és magyarázó jellegű szakkönyvek ismertetése a feladatunk. A megjelölt szakkönyvek közül ki-ki érdeklődésének megfelelően választ, és a diákköri ülésen beszámol a könyv tartalmáról. Szeptembertől kezdődően a nyolc diákköri ülés közül haton vá-

lasztottuk ezt a módszert. Az irodalom kiválasztásánál a szorosán vett állam- és jogtörténeti műveken túl feldolgoztuk és ismertettük egy-egy korszak alapvető jelentőségű történeti feldolgozásait, valamint az állami és jogi jelenségek gazdasági és társadalmi összefüggéseit taglaló szakirodalmat. Néhány, részben vagy egészben túlhaladott, torzító felfogású munkát is kiválasztottunk, és megpróbáltunk hibáikra rámutatni. Az az igazság, hogy a jelen időszakban még nem sok alkotó vita alakult ki egy-egy könyvismertetés után, de a referensek és a hallgatók olyan új területekkel és tényekkel ismerkedhettek meg, amelyek később a témaválasztásnál és az önálló kutatásnál hasznosíthatók lesznek. A diákkörben "érdemi" munkát a már önállóan kutató hat felsőéves végez. Témáik a következők: Takács Erzsébet: Békés megye feudális büntetőjog-története; Rokolya József: A végrendeleti öröklés története Kecskeméten; Csizmás József: A centralisták jogi nézetei; Laluska Pál: A Főrendiház története; Kócsó József: Végrendelet a törökkori Magyarországon; Stipta István: Törvényhatósági területmódosítások a dualizmus idején.

1975 áprilisában rendezik meg Budapesten a XII. OTDK-t, mely a mi diákkörünkre is jelentős feladatokat ró.

A diákkör öntevékeny diákközösség, de ez nem jelenti azt, hogy nélkülözni tudnánk oktatóink szakmai segítségét. Dr. Both Ödön tanszékvezető docens és Dr. Ruszoly József adjunktus valamennyi diákköri ülésen jelen van és segíti munkánkat. Jelentős ez a támogatás a téma kiválasztásánál és a kutatási módszerek meghatározásánál, hiszen eddig még valamennyien itt kezdtük az önálló kutatást.

Végezetül megjegyezzük, hogy örömmel üdvözljük az AETAS szerkesztőségének kezdeményezését. Rokon területen dolgozunk, és úgy véljük, hogy mindenfajta együttműködés mindkettőnk számára hasznos és tanulságos lehet. Ez is egy lehetőség arra, hogy újfajta bölcsész-jogász kapcsolatokat alakítsunk ki. Azon túl, hogy tudunk egymásról, célszerűnek tartanám a két terület határán álló témából közös megbeszélést, vagy - ne-

vezzük így - közös diákköri ülést tartani.

A Jogtörténeti Diákkör megbízásából:

Csizmás József

AZ 1876. ÉVI XXXIII.TC. LÉTREJÖTTE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL
A HAJDU KERÜLET MEGSZÜNTETÉSÉRE

A dolgozat első része az 1867 utáni közigazgatási állapotokkal, az e tárgyban megindult reformmunkálatokkal foglalkozik. Ismerteti - elsősorban a törvényhozás tükrében - a jelentősebb vármegyei határkiigazításokat, a Szapáry-féle 1873-as megyebeosztási reformtervezeteket, majd áttér a Tisza Kálmán által véghezvitt területi beosztás-reformra. A törvény létrejöttével szükségszerűen érinti a dualizmus-kori törvényhozási mechanizmust, amely főleg a parlamenti általános és részletes vita során némi betekintést enged a pártviszonyokba, és kicsiben is hű képét adja az uralkodó osztály eszmevilágának.

A második rész a Hajdu kerület közigazgatási jellegű történeti áttekintése után vizsgálja a kerület 1848 utáni igazgatási problémáit, a jövőjére vonatkozó elképzeléseket, majd kissé részletesebben foglalkozik az 1876. évi XXXIII.tc. által a Hajdu kerület helyébe lépő Hajdu megye megalakításával. Ezzel együtt a törvény végrehajtásának mechanizmusát is figyelemmel kísérhetjük. Jelen keretek között a dolgozat általánosabb kihatásu, köztörténetileg is jelentősebb részleteit próbálom ismertetni. Nagyon örülnék, ha a rokon területen dolgozókkal ezekről a kérdésekről kicserélhetnénk nézeteinket.

Tekintve, hogy a törvény létszatra periférikus, szükséges talán indokolni a jelentőségét. Több szempontból tehetjük ezt. Nézzük először közigazgatási oldalról. 1867 előtt a központi kormányzat irányítása alá 58 megye, 14 szék, 5 vidék, 4 kerület, 47 szabad királyi város és 25 törvényhatósági joggal felruházott város tartozott. A vármegyével azonos szintű közép-